

5.

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

STŘEDA 18. 6. 2025 *Fabrika* SVITAVY 2025

ÚVODNÍK

Dobré ráno a digitálnímu wellbeingu zdar! Média. Pořád by nás jen o něčem informovala a poučovala... Třeba o dění na Dětské scéně... Jenže kořeny médií sahají dál než se může zdát. Média nejsou jen digitální technologie. Médii jsou myšleny všechny typy informačních prostředků. Schválně. Kolik jich kolem sebe vidíte, když se teď rozhlédnete? Program divadelních představení, informační piktoqramy, malé bílé cedulky, které upozorňují na zákaz kouření v Tyjátru nebo dnešní jídelníček. Říká se jim multimodální texty, jen tak mimochodem. Pomalu ale jistě začínají být součástí pozornosti vědců, kteří se zabývají čtenářskou gramotností. Takže si můžeme gratulovat. My divadelníci, zběhlí v orientaci v programech a pečliví v dodržování zákazu konzumace jídla a nápojů během představení, máme před většinou populace náskok. Nebo by to alespoň při výzkumech čtenářské gramotnosti stálo za pozornost.

Mezi ty takzvané multimodální texty patří i cedule. Bannery, reklamy nebo informační štítky. Najdete všechny, o kterých teď budu mluvit?

Svitavy. Město Dětské scény, už čtrnáct let. **Krůček, krůček, krůček** po krůčku připravuje celostátní přehlídku s větší a větší pečlivostí a ohledem na přání nás všech. Během přehlídkového týdne můžete po celém městě potkat **venkovní kluby**, které mohou vypadat jako **dětský den** nebo jako **klub seniorů**. Nijak výrazně se ale neliší, oběma koluje v žilách neuvěřitelný náboj zájmu, stejné **hobby** a nasazení pro věc. A proto by mělo divadlo patřit mezi **pravidelné aktivity** celé populace. Možná by potom lidstvo nepotřebovalo **22 414 konzultací a terapií**.

Cestu k harmonii a vnitřní síle nám ve Svitavách pomáhá nacházet **stavba roku 2008, doslova a do písmene energetické a konzultační místo**. Ale nebudu wellebit jen divadlo, každý ví, že nejdůležitější jsou základní fyziologické potřeby. Ty vám tady může zajistit například **Lidl** a **Pro spánek** jsou tu každému zajištěny **matrace, polštáře a postele**. Vitamin D potom můžete načerpat na **náměstí Míru**. Vřele doporučujeme, abyste potom nepotřebovali **Ibalgín**. Ale ještě zpátky k estetické stránce potřeb a jejich uspokojení. Pokud by vám totiž všechno výše uvedené nezajistilo dostatečnou pohodu, o kterou se celý týden snažíme, je tu ještě jedno řešení. **Duchovní služba římsko-katolické církve Svitavy, tel. 0461/22877**. Užijte si dnešní poslední den **zvýšeného výskytu umění** a nezapomeňte na **změnu hracích prostor!** Změna platí pro **polední i odpolední představení**. Rozdvojený svět v **divadle TRÁM, Orfeus v Alternativním klubu TYJÁTR**.

Příjemné divadelní wellebyty a šťastný sběr multimodálních textů!

Markéta Somolová

NAHLÉDLI JSME DO...

... SEMINÁŘE C / DIVADELNÍ INSPIRACE

„To si děláš srandu?!“ Věta, kterážto uklouzla jedné z dívek, krácející poslepu se zavázanýma očima dolů po schodech Fabriky.

Když vedoucí semináře C, Pavel Skála, začal vysvětlovat stěžejní pravidla dnešní aktivity, několik účastníků naprázdno polklo. Aktivita vypadala asi takto, mimochodem, měl jsem to štěstí, že jsem se jí mohl účastnit také a nejen jako pozorovatel, ale také jako slepý účastník. Takže, utvořili jsme dvojice. Jeden z nás měl mít šátkem (rychleschnoucím ručníčkem) zavázané oči. Druhý měl „slepého“ chytit za ruku a vzít ho na procházku. No jo, kdyby to bylo jen po patře, tak by to bylo asi snadné. Kdyby to bylo jen v budově Fabriky, tak asi ještě pořád by se to nějak zvládlo, ale v momentě, kdy zazněl pokyn vzít nás na procházku ven po Svitavách, opotila se mnohým z nás čela. Ještě štěstí, že jsme měli ty rychleschnoucí ručníky.

Mezi další podmínky se zařadilo co nejméně mluvit. Mohlo se upozornit na schody a vedoucí měli pochopitelně dávat na své slepé svěřence pozor a dovést je za půl hodiny zase zpět do místnosti semináře. Cílem této dobrodružné procházky však bylo přestat na chvíli vnímat svět očima a přeorientovat se na hmat. Ať už rukama nebo i chodidly. Dostali jsme totiž i tip na to, abychom si na patře zuli boty. Netuším kolik lidí to udělalo, protože při první procházce jsem měl svou starost o to, abych nezabil na schodech svou svěřenou kolegyni Markétu, a při druhém kole, kdy se role otočily, jsem zase už nemohl vidět, jestli někdo doporučení využít.

Procházka z pohledu průvodce mi přišla celkem jednoduchá. Vždy jsem před schodištěm Markétu upozornil, na to, co se bude dít a nasměroval ji druhou rukou na zábradlí. Za první ruku jsem ji vedl. Jen co jsme se dostali z budovy ven, přišlo mi to už

snadné. „Teď už ji snad nezmrazím.“ Nechával jsem svou společnici postupně osahávat nejrůznější předměty. Počínaje plechovými cedulemi přes omítku, požární hydrant až po pneumatiky auta. Nutno dodat, že na konci naší zpáteční cesty jsem ji zavedl na toalety a nasměroval ji také k umyvadlu, aby si mohla umýt ruce.

Když došlo na výměnu rolí, a vzal jsem si na hlavu šátek já, napadlo mě, že jsem Markétu asi neměl moc tlačit do tak rychlé chůze, jakou jsem pro ni zvolil. Sám jsem dostal obrovský strach z toho, že každou chvíli do něčeho vrazím obličejem. Má průvodkyně Zuzka však byla dostatečně trpělivá. Zapomněl jsem zmínit, že pro druhé kolo, jsme si promíchali dvojice.

Schody byly paradoxně to nejsnadnější. Člověk tak nějak na pár kroků totiž dostane pocit jistoty a ví, co bude následovat. Venku to bylo ale jiné. Nevěděl jsem, kam mě Zuzka vede. Plašily mě zvuky aut, kolem kterých jsme chodili na náměstí. To jsem ještě pod šátkem poznal. Většinu předmětů, které jsem dostal k osahání také. Byl jsem na sebe pyšný, že podle znaku na kapotě jsem poznal škodovku, poté okap a další. To, co mi však nahradilo zrak při chůzi, bylo spíše čtení chodidly. Myšleno, že jsem začal vnímat různé druhy povrchu. Dlážděný chodník, rovný asfalt, vysoká tráva. Po celou dobu jsem viděl přes zavřené oči pouze oranžové světlo.

Dalším překvapením bylo, když se oranžové světlo změnilo v modré a já poznal, že jsme v nějakém obchodě. Po chvíli už jsem držel v ruce něco k jídlu. Po prvním kousnutí zjišťuji, že Zuzka byla tak hodná a koupila mi linecké. Jediné, čeho jsem si při procházce nevšiml, jsem se dozvěděl až po návratu do Fabriky. Po sundání šátku vedle mě nestála Zuzka, ale zase už Markéta. A linecké, které mi Zuzka nesla v sáčku bylo fuč!

Zaznamenal Tomáš Větrovský

ROZHOVOR S...

... VIKTOREM SZIVÁK-TÓTHEM,
LEKTOREM SEMINÁŘE A

Ve workshopu pracuješ s pojmem „soucitné herectví“, můžeš vysvětlit, co tento termín znamená a z čeho vychází?

Je to termín, který používám pro popis své vlastní praxe, jenž vychází z metodiky dramatické výchovy a specifického přístupu založeného na využití různých forem aplikovaného divadla. Hlavní myšlenka je velmi jednoduchá – jak můžeme společně vytvořit něco, co by nás přivedlo k lepšímu porozumění sebe, druhých a světa kolem nás, aniž bychom používali jen rozum, ale zapojili do této smysluplné aktivity i naši představivost a empatii.

Ve své praxi pracuješ s různými formami aplikovaného divadla, jsou některé vhodnější pro naplnění tohoto záměru?

Není to tak, že bych hledal jednu formu, která by byla vhodnější než ostatní. Největší přínos aplikovaného divadla i dramatické výchovy je právě v tom, že mohou být použity v mnoha různých oblastech tvůrčí práce, nejen v divadelní tvorbě samotné nebo jiné umělecké tvorbě. Je to metodika, která nám pomáhá při prozkoumávání témat a subjektů, jenž by se mohly zdát velmi vzdálené a nedostupné, ale přitom jsou nedílnou součástí našich životů.

Máš na mysli tu jejich vzdělávací funkci?

Ano, ale nejen tu. Jsem přesvědčen o tom, že dramatická výchova je velmi důležitou součástí jakéhokoliv vzdělávacího systému a měla by tam být mnohem více přítomna a integrována i do všech ostatních předmětů. Ale můžeme jít ještě o úroveň výš. Je potřeba si uvědomit, že tvořivost a představivost není pouze nějaká zábava

pro děti nebo nástroj privilegovaných, kteří se mohou profesionálně věnovat umění, nebo těch, kteří pracují v kreativním průmyslu. A k tomu potřebujeme osvobodit naši představivost a demokratizovat všechny divadelní a dramatické formy.

A co pro to můžeme udělat?

Máme spoustu vysoce kvalifikovaných odborníků na dramatickou výchovu. Čeho je potřeba, je ještě větší spolupráce nejen v rámci našeho oboru ale i s jinými organizacemi a institucemi, které dosud neobjevily potenciál, jenž v sobě dramatická výchova skýtá, a přitom se pídí po metodice přesně takové.

A co tomu stojí v cestě?

Zvykli jsme si na to, že naše životy utváří někdo jiný a naši představivost necháváme zahleovat podněty zvenčí. Celý svět kolem nás se stává produktem a my se stáváme jen pouhými konzumenty. Ale nemůžeme si koupit svůj vlastní život, identitu nebo vztah k druhým lidem, to musíme vytvářet sami a současně to nemůžeme dělat v izolaci. Proto kladu takový důraz na demokratizaci. Nedokážeme změnit vůbec nic, pokud si nejprve nedokážeme představit jinou možnost. Teprve tehdy, až si vytvoříme nějaký obraz své budoucnosti a světa, ve kterém chceme žít, můžeme na tom začít pracovat a pomalu se k tomu začít přibližovat.

A co s tím má společného soucit?

Soucité porozumění může přispět k prohloubení vzájemné podpory v procesu společné tvorby lepší budoucnosti pro všechny.

Ptal se sám sebe Viktor Szivák-Tóth za produkčních schopností Kateřiny Žarníkové a překladu Pavla Bednáře.

ZAHLEDLI JSME...

... v hledišti mezi představeními

... ministerského radu na návštěvě

... předávání hrnků po představení

PŘEDSTAVUJEME...

... LEKTORSKÝ SBOR DĚTSKÉHO DIVADLA / 2

Všem lektorům a lektorkám jsme položili šest stejných otázek:

1. Pokolikáté jste letos již na Dětské scéně? A jaké příjemné vzpomínky se vám s přehlídkou pojí?
2. Čemu se profesně nejčastěji věnujete? A co vás v letošním roce v tomto oboru ne/potěšilo?
3. Když už budete mít ve Svitavách spoustu pracovních povinností, kdy a jak si „ukradnete“ chvíli na klid a relax?
4. Jak trávíte volný čas, když už nemusíte pracovat?
5. Jaké představení či knihy byste doporučil/a účastníkům Dětské scény? A proč?
6. Co byste popřál/a účastníkům Dětské scény, aby letošní přehlídku prožili v duchu „wellbeingu“?

ALEŠ BERGMAN

1. Nepočítaně.
2. Učím nyní herectví na JAMU i divadelní projekty na katedře výchovné dramatiky DAMU. Potěšení i nepotěšení je spousta, ale o tom třeba při osobním popovídání.
3. Nejlépe do dobré jídlo. Doporučuji rodinnou asijskou restauraci U Zvonečku. Nebo poté ještě Coolnu.
4. To se mi moc nestává. Práce je stále hodně.
5. V poslední době mě nadchla kniha *Pan Sommer* od německého autora Patricka Süskinda. Kniha se zabývá obdobím dospívání s vážnějším koncem. Doporučil jsem ji i svým studentům pro práci. Co se týče představení, tak mě zaujalo brněnské zpracování *Čarodějka ze Salemu* Arthura Millera. Je tam akcentované aktuální téma davové manipulace lidí.
6. Mne osobně nabíjí, když se povede práce, která je smysluplná a vše krásně zaklapne. Takže přeji všem, aby onen wellbeing byl vždy přítomný životní pocit.

ROMAN ČERNÍK

1. Nevím přesně, slibuju, že si to do příště spočítám, ale poprvé jsem byl se svými ašskými spolupracovníky a spolupracovnicemi v Prachaticích, pak jsme taky hráli v Ústí nad Orlicí, vedl jsem několikrát dílny, byl jsem redaktorem a také šéfredaktorem Deníku, třeba při jediném ročníku Dětské scény v Zábřehu, no a teď několikrát ve Svitavách v roli lektora a někdy i moderátora. takže odhadem desetkrát...
2. Teď asi nejvíce učím v Praze a v Plzni, spolupořádám činnost našeho dramacentra, věnuju se dramaturgii programu alternativního divadla a současného tance v našem prostoru Moving Station. Dokonce ještě trochu hraju a teď pracuju na novém představení, co bude mít premiéru v září. Měl jsem radost, že prošlo rozšíření estetické výchovy v rámcovém programu, že budou mít děti filmovou, taneční a také tu naši dramatickou výchovu. To mi udělalo velkou radost.
3. Snažím se o pozdnější probouzení než v běžných dnech, taky chodím uličkami a chodím pomalu, dokonce i nějaké to pivečko si dám a zmrzlinu.

4. Protože mám tu velkou vymoženost, že dělám ve většině jen, co se mi chce a baví, tak mám ty hranice trochu rozmazané... ale rád chodím krajinou nebo jen tak koukám do krajiny... a taky si rád čtu, třeba ve vlaku...

5. Já jsem už tak dva roky okouzlen Olgou Tokarczuk. Chci přečíst všechny její knížky. Z divadla mě moc potěšila *Věra Čáslavská* z plzeňské Alfy, a Smutná zpráva ze smutné krajiny košického divadla Na peróně. Velkou radost mi udělala taneční inscenace *Budiž světlo*, ve které roztančil italský choreograf Simone Sandroni partu českých jevištních techniků, osvětlovačů a zvukařů.

6. Já mám za to, že celá přehlídka jsou takové lázně pro duši, je to vybočení z normality, možnost vidět svět, jaký by taky mohl být, svět s tvorbou imaginací a fajnovým společenstvím. Myslím, že stačí trochu se zastavit, rozhlédnout, usmát se na někoho, naslouchat... být (si)...

VIKTORIE ČERMÁKOVÁ

1. Nedokážu si vzpomenout, určitě jsem tu byla vícekrát. Vzpomínky mám takové, že jsem tu párkrát zažila skutečně inspirativní a dojemné okamžiky s mladou generací i úplně nejmenšími dětmi. Je to důležitým zdrojem pro můj život.
2. Věnuji se hlavně režii činoherního divadla a potěšilo mě, že mě nezabílo zkoušení inscenace *Madisonské mosty*, kterou jsme v zahajovali provoz divadla Nová spirála.
3. Včera jsem tančila, což u mě není docela běžné.
4. Procházkami se psem, cestováním, mám také dům a zahradu, a to je dobrý relax i práce zároveň. Umím kolem toho všechny možné věci, jako třeba i zednické práce, a to mám ráda. Mám ráda ten pocit, že něco dokážu. Strašně ráda třeba řídím auto na dlouhých cestách.
5. Těžká otázka. Knih, které pro mě byly naprosto zásadní, jsem přečetla nejvíce do dvaceti let. Teď je ale hodně jiná doba. Klasické a základní cihly toho, kým vlastně člověk je a do jakého kulturního okruhu se řadí, na to se mi zdá, vznikají úplně nová pravidla. Při tvorbě představení jako režisér spoléhám hodně na to, že lidé znají třeba biblické příběhy nebo obecné základní známé příběhy. Avšak u nových generací už chybí ono kódování. Nefunguje ta komunikace skrz základní kánon. Jsem zvědavá, jak se to promění a v čem ty kódy budou tkvět. Možná už jim neporozumím.
6. Cítím z diskutujících studentů sebevědomí a zájem o svět, což mi připadá nejpodstatnější. Oni znají svou cenu, umí nepřekračovat své hranice komfortu a dávají si sami dobrý pozor na to, co je pro ně zajímavé a přijatelné. Když to tak nemají tak to jednoduše nedělají.

Josef Pekárek a Tomáš Větrovský

TÉMA ČÍSLA...

... DIGITÁLNÍ WELLBEING

Rovnováha. Digitální vyrovnaní. Digitální wellbeing. Stav, ve kterém umíme využívat technologie a online komunikaci tak, aby nám byly nápomocné. Co všechno se postupně přesunulo do digitálního světa? A k čemu máme sociální sítě? Když se na tohle ptáme při zážitkových programech pro školy, většina žáků dojde k tomu, že by zkrátka ztratili kontakt s některými kamarády.

Je zajímavé, co všechno dokáže digitální svět udělat s našimi emocemi. Kdy se vám naposledy stalo, že jste se usmívali do svítící obrazovky telefonu? Přišla vám milá zpráva nebo jste sledovali nějaké zábavné video? Nebo italský brainrot... Žejo, Gen Z redaktore? A teď zavzpomínejte ještě jednou. Kdy vás naposledy ta samá obrazovka rozčílila? A bylo vám někdy kvůli ní smutno? Někdy je docela složité v roztočeném kolotoči pocitů přepnout na kritické myšlení a podívat se na vzniklou situaci s čistou hlavou. Proto se mluví o digitálním wellbeingu. A bude určitě čím dál důležitější.

Užívání technologií může být návykové. Jako všechno, co nám přináší radost nebo umí vyplavit silné emoce, zprostředkovat ohromující zážitky... Takže? Divadlo může být návykové? Jen se podívejte kolem sebe. Kdo z Vás si už pátým dnem dává digitální detox? A pro koho je to těžké? Digitální wellbeing tady běhá jako po drátkách. Stejně jako loutky Vítí Marčika.

Takže digitální rovnováhu s ohledem na počet hodin strávených online máme na Dětské scéně vyřešenou. Ale tahle rovnováha se neodvíjí jen od času stráveného online. Důležitá je taky jeho kvalita. A tak Vám přinášíme digitální blahobyť a lehké osvěžení proběhlých představení.

Markéta Somolová

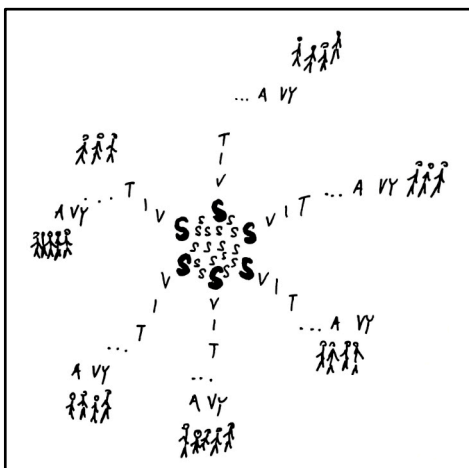
VÝZVA...

Dnešní výzvu najdete pod tímto qr kódem.

SEŠLO SE...

... wellesvity za úsvitu

VEČER NA TÉMA...

DISKUSE O DISKUSI

V prostorách foyer Fabriky se sešli k diskusi Pavel Skála, Alžběta Rajchlová, Roman Černík, Lukáš Horáček a další zájemci a účastníci festivalu. Téma bylo jasně dáno a první slova mířila lehce k teoretické stránce tohoto tématu.

Společnost si položila otázky: Proč se neucí diskutovat už na základní škole? Proč se diskuse zaměřuje se soutěží a hodnocením? Kde a jak probíhaly u přítomných první diskuse o divadle? Všeobecná shoda panovala na tom, že je potřeba, aby se člověk naučil diskutovat, a to je hlavně úkolem pedagogů.

To, co je důležité si říci ještě před diskusí, je, podle jakých pravidel se diskuse povede (vymezit si tzv. hřiště), aby s tím byli všichni členové obeznámeni a souhlasili s tím. Následujícími kroky jsou vymezení rolí účastníků v diskusi. Například, a hlavně, role moderátora. Poté asi nejdůležitější věc, kterou je téma. To, o čem se bude diskutovat a je dobré si také říct, jakým pohledem by se na téma mělo nahlížet. A nesmí se zapomenout ještě na jedno. Co je cílem diskuse! Je to reflexe? Hodnocení? Brainstorming?

Roman Černík jasně zdůraznil, že to, co se děje ve farní stodole ve veřejných diskusích je reflexe a nikoliv hodnocení, protože to není to samé. Ostatní neopomenuli v souvislosti s diskusemi ve farní stodole pochválit jeho zavedení souhlasné gesto zatřepání ruky. Rovněž prospívá, když diskutující jsou různého věkového i oborového spektra, protože o to je celý pohled na věc bohatší.

Všichni vedoucí diskuse se postupně vyjádřili tak, že je potřeba dávat důraz na konstruktivní kritiku a argumentace by měla být vedena s citem, aby nebyla bolestivá a těžko přijatelná. To na závěr vedlo ještě k otázce o různém stupni hodnocení divadelních přehlídek a soutěží.

Výsledkem této konkrétní diskuse bylo, že si organizátoři dali za úkol zvážit zavedení blokované diskuse s lektory z krajských kol o motivaci nominace souborů na celostátní Dětskou scénu.

Zapsal Tomáš Větrovský

Ipsík

Krátká *Pohádka o Ipsíkovi aneb jak se lýkožrouti naučili psát* se stala předlohou pro inscenaci dětí ze souboru Bramboračky ze ZUŠ F. L. Gassmanna v Mostě. Velkou kvalitou představení je přirozená hravost dětí a jejich energie, se kterou dovedou příběh lýkožrouta vyprávět. Využívají k tomu jednoduché prostředky – vytváření živých obrazů s krátkým slovním doprovodem. Důležitá je souhra dětí na jevišti, jejich zaujetí pro věc i to, že vědí, o čem hrají. Zvládají základní divadelní dovednosti, vnímají se navzájem, orientují se v prostoru jeviště, vědí, jakou funkci jejich postava v příběhu plní. Na scéně se cítí bezpečně, takže si dovolí i drobné odbočky a obohacení textu poznámkou, drobnou improvizací. Je vidět, že základem tohoto drobného divadelního tvaru byla právě improvizace a dětská hra. Přesto, že příběh vypráví celá skupina dětí, které tvoří postupně cestu lýkožrouta, každé z nich si nacházejí svůj drobný individuální úkol. Většinou jsou na jevišti soustředěné. I když odpolední únava vykonala své a bylo zřejmé, že se trochu podepsala nejen na míře pozornosti, ale také na kvalitě mluveného projevu. To vše ale děti vyrovnaly svou přirozeností a radostí ze hry. Nezbyvá než ocenit velmi dobré pedagogické vedení a popřát souboru dobrou cestu k rozvíjení dalších divadelních dovedností.

Acylpyrínci

Podobný charakter mělo i další představení dnešního přehlídkového dne založené na textu Ladislava Smoljaka *Acylpyrínek Cyryda*, který si soubor DramšTak z DDM Symfonie v Poděbradech upravil podle svých potřeb. Jde o věkově smíšenou skupinu a vedoucí souboru našla příležitosti ke hře nejen pro menší děti v postavách acylpyrínků netrpělivě čekajících na souboj s nemocí, tak i pro starší členy souboru, když přidala postavy drsnějších agentů antibiotik čekající na svou příležitost. Velitele acylpyrínků hraje také starší členka souboru a tím poskytuje mladším a méně zkušeným dětem na jevišti jistý typ opory. Škoda jen, že nejsou využity více situace, které by mohly nabídnout jednání vyplývající ze střetu acylpyrínků s antibiotiky o místo v boji s nemocí. Stejně tak i samotná prezentace agentů-antibiotik, kteří přicházejí s černými brýlemi, kufříky a prezentují se jako velcí borci, by si zasloužila větší prostor. V několika situacích se hezky objevuje individualizace acylpyrínků, kdy má každý nějaký drobný hráčský úkol (např. když se loučí s Cyrydou, každý mu přeje něco, jeden jej pouze obejmě). Možná by se takových míst dalo najít více, aby vynikla každá postava jako jednotlivec, ale také jako součást celku. Myslím, že by se soubor nemusel bát zkusit to, protože je vidět, že je hra baví a vybraná předloha jim k tomu příležitost dává. Celkově je inscenace velmi příjemným příkladem spolupráce na jevišti mezi dětmi různého věku.

Dům aneb I stěny mají (D)uši

Dnešní den přinesl hned dvě inscenace s velmi podobným námětem – reflexi historických událostí od třicátých let po současnost, kde je vypravěčem nějaký předmět. V případě souboru Tvaroh(r) z Hudebně-dramatického centra Galimatyáš v Šumperku vypráví příběh jednoho šumperského domu onen dům sám. Nevíme přesně jestli je to dům, jeho duch nebo nadpřirozené bytosti v něm žijící. To ale nebrání vnímání základního příběhu. Inscenace má některé znaky dokumentárního divadla. Sledujeme osudy tří rodin před druhou světovou válkou, během ní, za komunismu a po roce 1989, kdy je dům na dlouho dobu prázdný. Dům představuje několik děvčat v tmavém ustrojení, které vyprávějí a komentují příběhy obyvatel. Je to v zásadě velmi dobrá volba, protože stěny domu (nebo duch domu) jsou svědkem, který může objektivně vypovídat o událostech a může nabídnout i podrobnosti, které dají výpovědi důvěryhodnost a hloubku. Z inscenace není jasné, zda jde o skutečný dům v Šumperku, který má tuto konkrétní historii, nebo jde o příběh, který má základ v několika podobných osudech. Také nevíme, jestli soubor při tvorbě inscenace hledal a sbíral konkrétní materiály a dokumenty tohoto domu a jak je využil. Dům nejen vypráví, také na některé události reaguje komentářem, ale i činy (strašení rodiny, která se mu nelíbí). Některé události a situace ale nechává bez odezvy, i když by si to zasloužily stejně (například ochotně snáší na své zdi podobiznu Hitlera, i když předtím ve slovech proti tomu protestuje). Inscenace je cenným příspěvkem k reflexi historie jednoho města, zvláště, když se toho úkoly ujaly dívky, které v Šumperku žijí. V zásadě se souboru podařilo najít nápaditý a fungující klíč ke zpracování místní historie.

Cesta (ne) jednoho medvěda

Druhá inscenace s podobným námětem pochází z dílny souboru Divadlo Vydýcháno z Liberce. Tentokrát je vypravěčem osudu lidí jedna plyšová hračka – medvídek. I tento princip v zásadě funguje. Hračka ze své podstaty vypráví vždy příběhy přes osudy dětí, které si s ní hrají. To naznačuje možné téma o dětech, které jsou nevinné v soukolí dějin. Na jevišti vidíme vždy jen děti a plyšového medvěda, který má dvě podoby: plyšová hračka a živá představitelka. Ta nás provází celou poutí z perspektivy dětské hračky, vzpomíná. Možná hned od začátku až zbytečně truchlivě a tragicky. Ostatní – dospělé postavy – jsou ukazovány jako stíny za paravánem. Obrazy stínohry většinou bez slova ukazují sled událostí jako němý černobílý film. Některé obrazy jsou čitelné, jiné méně (např. zřetelný je obraz rozdělávání lidí v koncentračním táboře, ale cesta plyšové hračky v tomto okamžiku jasná není). Je zřejmé, že pro skupinu dětí je kromě vyslovení se k tématu, důležité také setkání s nějakou další divadelní dovedností, tentokrát to mohla být práce se stínohrou. Celý příběh začíná a končí v muzeu, kde je hračka jako jeden z exponátů, čím je propojena minulost se současností. Podobně jako v předchozí inscenaci je na tomto místě potřeba ocenit cestu, kterou soubor podnikl pro setkání s tematikou, která, jak je vidět na letošní přehlídce, stále rezonuje v dětské divadelní tvorbě.

Blbá Vendula

Tři dívky ze souboru HOP-HOP ze ZUŠ Ostrov pod vedením své vedoucí zpracovaly do dramatické podoby knižní předlohu Noemi Cupalové *Blbá Vendula*. Setkáváme se s dívkou, které se nic nedaří a svět ji nepřijímá. Sama sebe nehodnotí příliš vysoko. V předloze i v inscenaci má Vendula dva kamarády: jeden jí posílá negativní zprávy o ní samotné (v předloze se nazývá Neřád) a druhý naopak povzbudivě, příjemně reaguje. Obraz vnitřního světa dospívající dívky, její nejistoty ve vztahu k sobě samé reprezentuje, jak se domnívám, tématu dnešních teenagerů. Stejně polarizované postoje k Vendule mají také další lidé v jejím okolí (učitelka, matka, kamarádi) a někdy je obtížné se zcela jasně vyznat, kdo vlastně jsou, jak máme jako diváci vnímat, když jedna postava prezentuje dvě rozdílné reakce současně. Scénografie je účelná a čistá. Na jevišti je jen černá bedna, která znázorňuje lavici, nebo rozhlednu a ve výšce do kříže natažený provaz, na který se věší výtvarná díla Venduly – někdy temná, jindy duhová. Přes ně také probíhá dialog, zápas dvou vnitřních kamarádů. Zviditelnit vnitřní svět a vnitřní konflikt mladé dívky dělá inscenaci poutavou a inspirující pro (nejen) mladé, kteří prožívají něco podobného jako Vendula.

Hana Čisovská

ZEPTALI JSME SE...

... NA DIVÁCKÉ DOJMY Z PŘEDSTAVENÍ 4. BLOKU

Acylpyrínci**Adéla (14)**

I když byli herci tak malí, byli perfektně sjednocení. Byla to jedna parta.

Vendy (14)

Ztvárnění plata na prášky bylo super a myslím, že to bylo hráno i pro správnou věkovou kategorii.

Pavel (56)

Bylo to moc milé, zároveň krátké, ale úderné.

Ipsík**Monika (49)**

V inscenaci byla cítit dětská hravost a přirozenost. Bylo vidět, že chápali, co hrají a byli si vědomi toho, jak to hrají.

Mladý anonym

Jednotlivé obrazy hry byly super, trochu mi ale vadila nedůsledná mluva. Jinak byl dobrý motiv cesty i to mělo pointu.

Dům aneb I stěny mají (D)uši**František (hodně)**

Je hezké vidět, jaká témata zajímají mladé lidi. Někdy až do takové míry, že napíšu autorské dílo.

My všechny holky

Téma se nám líbilo, ale přišlo nám trochu špatně uchopené. Hra byla sice hezká, ale zdlouhavá. Také jsme nevěděly, jestli je dům hlavní postavou, protože se vlastně chovala občas jako vedlejší.

Alex, Vašek, Markéta z Acylpyrínků

Zaujaly nás kostýmy. A taky jak udělali historii ve zkratce.

Cesta (ne)jednoho medvěda**Markéta (16)**

Zaujal mě každý příběh z těch několika, které hra ukázala. Měla jsem od toho v první chvíli vlastně úplně jiná očekávání, ale byla jsem mile potěšena.

Jitka (44)

Výborné téma a děti mu rozumí. Fascinovala mě stínohra, dlouho jsem ji neviděla. V kombinaci s pantomimou si divák mohl spoustu věcí říci sám místo monologů.

Bibá Vendula**Martin (39)**

Tohle představení mě dojalo. Bylo to opravdu silné a měl jsem kdysi podobnou zkušenost. Ani chvíli jsem se nenudil.

Markéta (40)

Téma mě zasáhlo a vtáhlo. O to víc, že to bylo učitelské téma a já jím jsem. Bylo poznat, že hru už několikrát hráli. Potěšilo mě, že herci zatleskali na konci představení i své paní učitelce, která seděla u hudby a světel.

Alex, Vašek, Markéta z Acylpyrínků

Líbily se mi obrázky. Mně to, jak se hádaly postavy. Mne zaujalo, jak to zvládli zahrát jen 3 osoby a 5 rekvizit. Dobře komunikovaly s publikem.

tv, jp

VČERA JSME VIDĚLI...

Cesta (ne)jednoho medvěda

Ipsík

Acylpyrínci

NAHLÉDLI JSME DO...

... DĚTSKÉHO DISKUSNÍHO KLUBU O PŘEDSTAVENÍCH 4. BLOKU

V představení **Acylpirínci** zaujala diváky energie, s jakou se Cyrda vydával do boje a využil k tomu prostor mezi diváky, dále scéna s oblékáním za rytíře, obrácený nápis odkazující na vnitřek krabíčky a slavení Cyrdova úspěchu jedním z antibiotik.

U představení **Ipsík** ocenily děti energii souboru a radost z hraní, tvorbu prostředí z vlastních těl a vtipné momenty příběhu. Některé děti nepostřehly na počátku, kdo Ipsík je. Řešilo se také, proč na Ipsíka ve škole nikdo nereaguje a ve městě ano. Z představení si děti odnesly myšlenku, že na cestě se můžeme hodně naučit, a proto by bylo dobré, aby ji každý zažil.

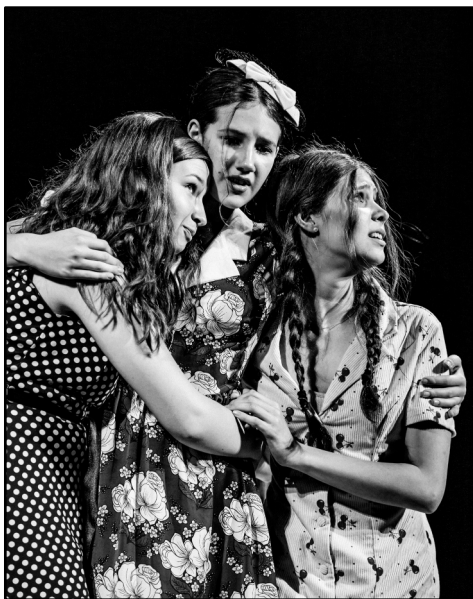
Představení **Dům aneb I stěny mají (D)uši** zaujalo děti použitím dobových kostýmů, precizní prací se stronzem, výměna rekvizit pomocí hráčů. Děti vnímaly černé postavy jako duchy, duše, strážce domu, zdi. Soubor prozradil, že historie domu nevychází ze skutečnosti, ale první část je inspirována židovskou rodinou ze Šumperka.

V představení **Cesta (ne)jednoho medvěda** děti ocenily práci se stínohrou, silně na ně zapůsobila scéna s rozřazováním. Zdálo se jim zajímavé, že vypravěčem je předmět a že představení ukazuje, že každá věc, člověk skrývá zajímavý příběh. Soubor prozradil, že představením chtějí připomínat hrůzy 2. světové války.

Při diskusi o představení **Bibá Vendula** děti zmiňovaly jako témata, jak se mění různost pohledů na vnímání světa, chaos v hlavě, který má každý a který se vždy nakonec vyřeší, a jak nás ovlivňují cizí názory. Děti ocenily, že představení hrají pouze tři dívky. Líbila se jim práce s obrázky a hudbou. Někteří vnímali dvě dívky jako myšlenky v hlavě.

Kateřina Žarníková a Lenka Janyšová

VČERA JSME VIDĚLI...

Dům aneb I stěny mají (D)uši

Cesta (ne)jednoho medvěda

Blbá Vendula

ZAPSALI JSME...

... Z VEŘEJNÉ DISKUSE O PŘEDSTAVENÍCH 4. BLOKU

Ipsík, Bramboračky, ZUŠ F. L. Gassmanna v Mostě

Během diskuse ve Stodole diváci chválili obrazy přírody spojené s šeptajícími hlasy. A nezapomněli ocenit ani HUSTÝ les. Lektori chválili velkou svobodu začínajících herců na jevišti, imaginaci a hezké vztahy skupiny. Oceněna byla osobnost interpreta postavy Ipsíka, který věřil podpoře publika. „Stodola“ pojmenovala viditelné začátečnickví souboru a velmi pozitivně ocenila práci jejich vedoucí, která vnímavě sestavila celou inscenaci. Lektori vyzdvihli důležité téma samotného existování začínajícího souboru na jevišti. Pochválena byla také zvolená stopáž celého představení. Rozebíral se poměr mezi fixací a improvizací. „Jediné, co dokáže fixovaný tvar rozbít a udržet živý, je ta improvizace.“ Byl zmíněn potenciál rozehrání jízdy po různých povrchích a lektori společně s diváky ocenili výběr řidiče, který Ipsíka konečně dovezl do vytouženého lesa.

Acylpyrinci, Dram&Tak, DDM Symfonie, Poděbrady

U inscenace Acylpyrinci diváky potěšilo využití prostoru. Jejich pozornost upoutaly rekvizity i kulisy. Názor na důležitost plastových postýlek se různil, někdo je oceňoval, jiný je nepotřeboval. Podobná výměna názorů proběhla nad obalovou krabičkou celého acylpyrinového šiku. Pro jednoho zajímavý scénografický detail, pro druhého prostředek pro únik pozornosti. Debata se zaměřila také na přípravu statečného acylpyrinka Cyrdy k boji. Celou výstroj předávanou ostatními pilulkami vnímali diváci s určitou symbolikou. „Jako by mu předávali kus vlastní síly.“

A jaká je vlastně „správná“ míra užití hudby? Je možné, že je hudby někdy zkrátka moc? Může hrát zobrazovanou situaci za herce?

Dalším tématem byla také věková skupina interpretů. Plénium se shodlo, že by tato inscenace byla vhodná i pro mladší hereckou skupinu. Nezapomnělo ale dodat, že důležitou roli hrály také herecké zkušenosti souboru.

Dům aneb i stěny mají (D)uši, Tvaroh (r)j, Hudebně-dramatické centrum Galimatyáš, Šumperk

Následovala historická témata. V inscenaci ztvárněné čistě herečkami diváci ocenili kostýmy. Všechny mohly být domem a zároveň upoutaly pozornost historické kostýmy. Diváci ocenili například situaci, při které herečky nesly krejčovskou pannu jako trojčlenný zástup funebráků. Debatovalo se také o „školnosti“ tématu, publikum zaujalo, že téma rozhodně nebylo uváděno černobíle. Temporytmus měl v některých situacích vypravěčskou roli, jindy byl prý až na úkor pozornosti diváka.

„Co bylo vlastně cílem obou makléřek?“ zazněla divácká otázka. Specifikum inscenace vnímali diváci v obsazení hlavní role. Dostal ji dům. Oceněna byla síla jeho duše, kterou nám tři herečky souboru dokázaly nejen svým vytrvalým stronzem ještě před začátkem představení.

Cesta (ne)jednoho medvěda, Divadlo Vydýcháno, Liberec

Samotný medvídek byl pro diváky významným tématem. Lektori v jeho postavě našli hned několik rovin. Například rovinu medvídky, který vyprávěl o tom, co zažil, nebo medvídky, který předával svoji zkušenost jako určitý mentor. Zároveň zaznělo přání volající po jeho „medvídkovatejším“ pojetí. Pro diváka by tak došlo ke snazšímu emocionálnímu napojení na celé představení. Ke shodě debatující došli v rozpravě nad srozumitelným projevem vypravěččina hlasu, který medvídkovi propůjčila. Dalším velkým tématem byla práce se stínem a paravánem, který byl na scéně v průběhu celého představení. Zaznělo, že fungoval jako určité propojení a sjednocení. Opravdu. Tenhle divácký názor nebyl daleko od záměru souboru. Všimli jste si, že před paravánem jsme celou dobu sledovali dětský svět, zatímco za ním se odehrávaly „velké“ dějiny?

Publikum oceňovalo také dynamiku představení. Chválu si získala hra se zvukem v kombinaci s prací se stínem. Bez povšimnutí nezůstala ani dovednost souboru hrát „na ticho“.

Blbá Vendula, HOP-HOP, ZUŠ Ostrov

Největší pozornost věnovali diváci významům, které byly sdělovány. Černá a bílá. Dobré a špatné. Při debatě zazněla myšlenka odkazující na zmatek, který celé představení zobrazovalo. Ale podle diváků byla nastavena jistota dobrého a špatného, které se mohli držet. Mluvil o míře kontrastu obou poloh a jejich absolutním vyznění.

Lektori oceňovali energii Venduly a hereckou vybavenost její představitelky, která si velmi dobře poradila s reakcí na imaginárního hereckého partnera i předměty.

Pozornosti neunikla ani otázka návštěvy terapeuta, která zůstala pro velkou část publika nedoručena. Poslední část debaty byla věnována samotné předložce. Skončilo by celé představení stejně, kdyby se Vendula rozhodla odejít s opačnou stranou pohledu na svět?

Zapsala Markéta Somolová

VČERA JSME VIDĚLI...

Ipsík

Acylprínci

Dům aneb I stěny mají (D)uši

CELOU PŘEHLÍDKU HRAJÍ...

... PRACOVNÍCI SKS MĚSTA SVITAVY

DNES HRAJÍ...

Jak vznikl název vašeho souboru?

Vznikl velmi rychle, protože jsme taková směska.

Proč jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Protože jsme chtěli vyzkoušet pověst.

Popište nejzajímavější okamžik vaší inscenace.

Asi je to postavení lodi a objevení Najád.

Kdy nastal největší zádrhel při zkoušení?

Právě při stavbě lodi.

Jak by měl podle vás vypadat ideální pohodový den ve Svitavách, abyste se cítili příjemně a pohodlně?

Hodně dobrého jídla, nakupování a slunce.

Jak často a pro koho inscenaci hrajete?

Hráli jsme zatím pro spolužáky, na přehlídkách a pro rodiče.

Napište 5 klíčových slov o vaší inscenaci.

Láska, hudba, smrt, sranda, látka.

... ORFEUS, MYŠMAŠ, ZUŠ TURNOV

DNES HRAJÍ...**Jak vznikl název vašeho souboru?**

Nikdo už si to nepamatuje, ale jsme děti a jsme šílený, takže ŠÍLENÝ DĚTI.

Proč jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

Chtěli jsme něco vážného, depresivního, antidětského a vždycky se bavíme o nespravedlnosti ve škole, takže hrozný internát byla ta pravá volba.

Popište nejzajímavější okamžik vaší inscenace.

Když hrůzné vychovatelky hrůzně tančí.

Kdy nastal největší zádrhel při zkoušení?

Synchronizování zvedání rukou.

Jak by měl podle vás vypadat ideální pohodový den ve Svitavách, abyste se cítili příjemně a pohodlně?

Pár divadel, pár volna, pár jídla a hodně zmrzliny.

Jak často a pro koho inscenaci hrajete?

Na přehlídkách, pro rodiny, kamarády.

Napište 5 klíčových slov o vaší inscenaci.

Internát, vychovatelky, nebe, kufry, přátelství.

Představte svůj soubor fotografií tak, aby vystihovala, jak je vám v hodině dobře a spokojeně.**DNES HRAJÍ...****... ROZDVOJENÝ SVĚT, HOP-HOP, ZUŠ OSTROV****Jak vznikl název vašeho souboru?**

V písničce v inscenaci Soni Pavelkové, která učila před Irenou Konývkovou v dramátku, se zpívalo: „Hop, hop, hop, hop a hop a hop, hop a hop tak pojdte lidi, táto mámo hop a skok.....“, v novinách se pak psalo o souboru Hop hop, tehdejší dětský soubor si tento název nechal....a v ostrovském dramátku je dodnes. Jen občas k HOP-HOP přidáváme zkrácený název inscenace, kterou hrajeme, nebo si něco vymyslíme. My si říkáme HOP-HOP Dramlajf.

Proč jste se pustili do inscenování zvolené předlohy?

V souboru jsme se domluvili, že budeme odpočívat a vytvoříme „pouze“ dramatické výstupy (monology, dialogy). Výběr ale nakonec dopadl tak, že nás témata tak pohltila, že jsme vytvořili hned několik inscenací, ovšem s malým počtem hrajících, jako je Blbá Vendula, Rozdvojený svět, ale i Třešňový sad a Jih není žádná země. Monolog nakonec vznikl jen jeden, a to Kvůli nebi.

Původně nás zaujala jiná kniha (Pták nejní kondor), možná nás ovlivnil i film Vlasy, zkrátka jsme zatoužily poznat a vyprávět příběhy z doby totality. V uvedeném knize toho bylo ale málo, hledaly jsme dál a nemohly nic najít, až Irena Konývková napsala svůj autobiografický příběh. Nejprve jen dvě povídky, prý na zkoušku. Byly jsme jimi tak nadšené, že jsme se dočkaly i dalších. Jen nás autorka upozornila, že přenést na jeviště je už musíme společně. Tak začala naše dobrodružná dramatizace, plná odboček, vysvětlování a hledání reálií. I to mnohdy stačilo, aby nám šel mráz po zádech, procházely jsme si vlastně tím samým, co malá Irenka, která v příběhu dostala jméno Anežka.

Popište nejzajímavější okamžik vaší inscenace.

Konec (i když bychom nenapsali „nejzajímavější“, ale nejsilnější).

Kdy nastal největší zádrhel při zkoušení?

Jak přinést hesla.

Jak by měl podle vás vypadat ideální pohodový den ve Svitavách, abyste se cítili příjemně a pohodlně?

Vynikající jídlo, zahradní altánek s výřivkou, čas na přípravu inscenace před hraním.

Jak často a pro koho inscenaci hrajete?

V roce premiéry párkrát a v dalším roce víckrát hlavně pro školy a na přehlídkách.

Napište 5 klíčových slov o vaší inscenaci.

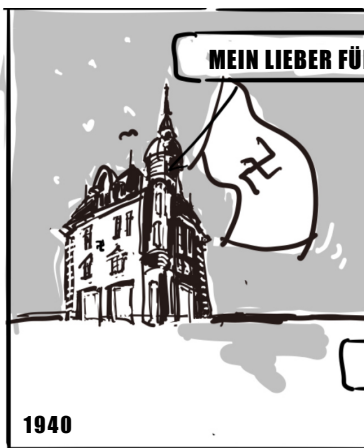
Totalita, Anežka, táta, útěk, lži.

Ptal se Josef Pekárek

KOMIKS

... DŮM ANEB I STĚNY MAJÍ (D)UŠI

PK 2025

SÍŤ

@detska_scena_svitavy

www.facebook.com/DetskaScena

www.drama.cz/ds

PROGRAM DĚTSKÉ SCÉNY

STŘEDA 18. ČERVNA

8.30–12.30
8.30–12.00
9.00–11.05
14.00–16.35

skupina A

skupina B

17.00–17.45

17.00–18.15
17.30–19.00
18.00–19.15
20.30

Fka
Fka-knihovna
Trám
SZŠ
stodola

semináře A–C

programy pro děti ze souborů

5. blok přehlídky – vystoupení pro veřejnost

5. blok přehlídky – vystoupení pro účastníky Dětské scény

Bod 52 internátního řádu, Šílený děti, SVC Lužánky, Brno

Rozdvojený svět, HOP-HOP, ZUŠ Ostrov

Orfeus, Myšmaš, ZUŠ Turnov

Orfeus, Myšmaš, ZUŠ Turnov

Rozdvojený svět, HOP-HOP, ZUŠ Ostrov

diskuse lektorského sboru s vedoucími souborů vystupujících v 5. bloku

večere soubory

dětský diskusní klub

veřejná diskuse o představeních 5. bloku

stodola

ukázky z práce seminářů

Fka

Fka

Trám

Tyjátr

Tyjátr

Trám

5. bloku

Fka-3. p.

Fka-aula

IŠJ

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY - ČÍSLO 5.

Redakce: Josef Pekárek (šéfredaktor), Markéta Somolová, Tomáš Větrovský, Vojtěch Matějčíčka, Pavel Kocych (grafika a sazba), Ivo Mičkal a Majda Slámová (foto). Tisk: DTP centrum Svitavy. Redakce sídlí ve 3. podlaží Fabriky Svitavy. Neprošlo jazykovou korekturou.

Uzávěrka čísla 5. - 17. června 2025 v 23:45. Náklad 70 ks.